

Міністерство освіти і науки України

Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна

Кафедра фізичної географії та картографії

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

В.о. декана факультету геології, географії,
рекреації і туризму

Катерина КРАВЧЕНКО

“*28*” *серпня* 2025 р.

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ОРГАНІЗАЦІЯ НАУКОВО-ДОСЛІДНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ**

рівень вищої освіти	<u>перший (бакалаврський)</u>
галузь знань	<u>01 Освіта / Педагогіка</u>
спеціальність	<u>014 Середня освіта</u>
предметна спеціалізація	<u>014.07 Середня освіта (Географія)</u>
освітня програма	<u>Географія. Природознавство. Економіка. Туристська робота</u>
спеціалізація	
вид дисципліни	<u>обов'язкова</u>
факультет	<u>геології, географії, рекреації і туризму</u>

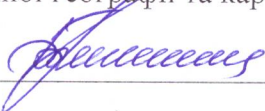
Програму рекомендовано до затвердження вченою радою факультету геології, географії, рекреації і туризму

«27» серпня 2025 року, протокол № 12

РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ: Прасул Ю.І., к. геогр. н., доцент кафедри фізичної географії та картографії

Програму схвалено на засіданні кафедри фізичної географії та картографії
Протокол від «26» серпня 2025 року № 15

Завідувач кафедри фізичної географії та картографії

 Анатолій БАЙНАЗАРОВ

Програму погоджено з гарантами освітньо-професійних програм:

Гарант ОПП «Географія. Природознавство. Економіка. Туристська робота»

 Катерина БОРИСЕНКО

Програму погоджено науково-методичною комісією факультету геології, географії, рекреації і туризму

Протокол від «27» серпня 2025 року № 7

Голова науково-методичної комісії
факультету геології, географії, рекреації і туризму

 Юлія ПРАСУЛ

ВСТУП

Програма навчальної дисципліни «Організація науково-дослідницької діяльності» складена відповідно до освітньо-професійної програми «Географія. Природознавство. Економіка. Туристська робота» підготовки бакалавра спеціальності 014.07 Середня освіта (Географія).

1. Опис навчальної дисципліни

1.1. Метою викладання навчальної дисципліни є

формування у студентів теоретичних знань та практичних навичок, необхідних для роботи в освітніх закладах, а саме розкриття питань організації процесу дослідницької діяльності стосовно напрямків індивідуальних наукових пошуків, набуття загальної наукової культури, опанування елементів дослідницької діяльності, організації та методики наукової творчості, впровадження дослідницької роботи учнів / учениць у закладах загальної і профільної середньої освіти.

1.2. Основними завданнями вивчення дисципліни є

навчитися формулювати задачі, теоретичні посилки і робочі гіпотези; вміти добирати й аналізувати необхідну інформацію за темою наукового дослідження; створювати й оцінювати сценарії з різними варіантами наявної інформації; узагальнювати і картографувати результати досліджень, формулювати висновки; за результатами дослідження підготувати науковий звіт, доповідь чи статтю.

1.3. Кількість кредитів – 3.

1.4. Загальна кількість годин – 90 годин.

1.5. Характеристика навчальної дисципліни Організація науково-дослідницької діяльності	
обов'язкова	
Денна форма здобуття освіти	Заочна форма здобуття освіти
Рік підготовки	
3-й	3-й
Семестр	
5-й	4 (настановча), 5-й
Лекції	
16 год.	2+2 год.
Практичні, семінарські заняття	
16 год.	8 год.
Лабораторні заняття	
-	-
Самостійна робота	
58 год.	78 год.
Індивідуальні заняття	
-	-

* - для малочисельної групи обсяг аудиторного навчального навантаження, відведеного на вивчення навчальної дисципліни, зменшений відповідно до Положення про планування й звітування науково-педагогічних працівників Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна.

1.6. Перелік компетентностей, що формує дисципліна.

ЗК2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, вести здоровий спосіб життя.

ЗК3. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями; вдосконалювати власне навчання і виконання, включно з розробленням навчальних і дослідницьких навичок, орієнтуватися у світовому й національному географічному освітньо-науковому просторі в контексті необхідності постійного розширення і актуалізації географічних знань для підвищення професійної майстерності.

ЗК6. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК9. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.

ПК9. Здатність виконувати польові дослідження природних і суспільних об'єктів та процесів, педагогічні дослідження, інтерпретувати отримані результати досліджень через розуміння основних фізико-географічних та суспільно-географічних процесів, що відбуваються у географічному просторі на різних рівнях його організації, застосовувати їх у професійній діяльності.

1.7. Перелік результатів навчання, що формує дисципліна

РН 5. *Уміє оперувати* базовими категоріями та поняттями спеціальності.

РН 7. *Уміє застосовувати* міжнародні та національні стандарти і практики в професійній діяльності, державну та іноземну мови у професійній діяльності.

РН 14. *Знає та розуміє* основні концепції, парадигми, теорії та загальну структуру географії, природничих, суспільних і точних наук в обсязі, необхідному для засвоєння географічних дисциплін, предмет дослідження географії, місце і зв'язки в системі наук, етапи історії розвитку географічної науки і географічних відкриттів.

РН 16. *Описує* основні механізми функціонування природних і суспільних територіальних систем, окремих їхніх компонентів, класифікує зв'язки й залежності між компонентами, знає причини, перебіг і наслідки процесів, що відбуваються в них.

РН 19. *Застосовує* базовий поняттєвий, термінологічний, концептуальний апарат географії, її теоретичні й емпіричні досягнення на рівні, що дозволяє інтерпретувати природно-географічні та суспільно-географічні явища і процеси, пов'язувати й порівнювати різні погляди на проблемні питання сучасної географії.

РН 21. *Розуміє* глобальні суспільно-географічні процеси, *вміє* складати характеристики населення світу, секторів і галузей світового господарства.

РН 23. *Знає, розуміє і демонструє здатність реалізовувати* теоретичні й методичні засади навчання географії для виконання освітньої програми в базовій середній школі.

РН 26. *Застосовує* теоретичні та практичні основи методики навчання географії на рівні середньої (базової) освіти, застосовує їх та новітні освітні технології (включаючи інформаційно-комунікативні), зокрема програмне забезпечення й сучасні технічні засоби навчання, забезпечуючи формування в учнів предметних компетентностей та основ цілісної природничо-наукової картини світу, прищеплює учням навички самостійного поповнення знань.

РН 27. *Здійснює* відбір, аналіз, представлення і поширення географічної інформації, використовуючи різноманітні письмові, усні та візуальні засоби, картографічні методи (зокрема інформаційно-комунікаційні технології).

РН 28. Самостійно *здійснює* польові природознавчі й суспільно-географічні дослідження, необхідні для організації практичних занять з географії в закладах середньої освіти та для позашкільної краєзнавчої та туристської роботи; збирає, обробляє, аналізує і систематизує наукову і науково-популярну інформацію для вирішення географічних завдань під час освітнього процесу.

РН 31. Застосовує раціональні прийоми пошуку, відбору і використання сучасної фахової інформації, вільно орієнтується і оперує якісними і кількісними методами її аналізу при вирішенні фахових завдань з урахуванням особливостей взаємодії суспільства і природи, фахоспрямованого освітнього процесу, із залученням відповідних джерел, із наданням порівняння та критичної оцінки у формі повного тексту, тез, презентаційних матеріалів.

РН 32. Професійно висловлює власні висновки, а також знання та пояснення, що їх обґрунтовують, до фахівців і нефахівців, зокрема до осіб, які навчаються; *уміє* викладати, фахово спілкуватися, вступати у диспут, брати участь в обговоренні, записувати тексти географічної спрямованості, презентації уроків географії українською мовою (в окремих випадках – іноземною) із залученням наукового глосарія, сучасної географічної номенклатури.

Знати: систему наукових досліджень, наукове пізнання і наукове дослідження, визначення науки і наукового знання, склад і логічну структуру науки, основні типи наукових документів, сферу їхнього використання, інформаційно-пошукові системи, УДК, інформаційні банки географічних даних, методи наукових досліджень, принципи роботи над текстом, організаційну стадію науково-дослідного процесу, дослідну стадію науково-дослідного процесу, правила оформлення результатів наукових досліджень, правила оформлення бібліографії, правила опублікування результатів.

Уміти: використовуючи інформаційно-пошукові системи та інформаційні банки географічних даних, експериментальні розробки та аналіз інформації виконувати наукові дослідження заданої тематики.

1.8. Пререквізити: розуміння географічних процесів і явищ, предметної області можливого кола досліджень.

2. Тематичний план навчальної дисципліни

Розділ 1. Методологічні основи наукового пізнання.

Тема 1. Наукове пізнання і наукове дослідження.

Мета і задачі курсу. Роль науково-дослідницької роботи в освітньому процесі і під час навчання. Система наукових досліджень. Об'єкт та предмет наукового дослідження. Мета наукового дослідження. Визначення науки і наукового знання. Перетворення системи знань в науку. Склад і логічна структура науки: основи, закони, основні поняття, гіпотези, теорії, ідеї. Основні функції науки. Предмет науки, її методи, наукові факти. Етапи наукового дослідження.

Тема 2. Інформаційне забезпечення наукових досліджень.

Основні джерела географічної інформації. Одержання, зберігання, переробка і використання географічної інформації. Типи наукових документів, сфера їхнього створення і використання. Основні види праць географічної та освітянської тематики: наукова, науково-популярна, виробничо-технічна література, підручники і навчальні посібники, довідники, енциклопедії, реферативні журнали, офіційно-документальна література. Періодичні видання: географічні і педагогічні журнали, збірники, огляди, наукові статті, замітки. Неопубліковані документи: наукові звіти, дисертації. Інформаційно-пошукові системи. Алфавітний і систематичний каталоги. Географічна бібліографія. УДК. Інформаційні банки географічних і педагогічних даних. Вимоги до оформлення списку використаних джерел.

Тема 3. Методи наукових досліджень.

Методи емпіричного, експериментально-теоретичного, теоретичного, метатеоретичного рівня. Загальнонаукові, аналітико-прогностичні методи, методичні прийоми, запозичені з інших галузей знань. Методи географічних досліджень. Методи педагогічних досліджень.

Розділ 2. Методика і технологія науково-дослідницької роботи

Тема 1. Організаційна стадія науково-дослідницького процесу

Вибір теми наукового дослідження. Прийоми і специфіка розробки наукової теми. Програма дослідження. Складання плану-проспекту, формування розділів. Робота над текстом. Принципова структура викладення матеріалу. Визначення теоретичних основ дослідження. Вивчення сучасного стану і історії дослідження об'єкта. Збирання інформації для дослідження. Організаційно-методична підготовка дослідження.

Тема 2. Дослідна стадія науково-дослідницького процесу

Створення нової інформації. Виконання досліджень із застосуванням теоретичних і експериментальних методів. Узагальнення результатів дослідження. Обговорення результатів дослідження. Планування, самодисципліна, самоконтроль, гігієна розумової праці. Шляхи підвищення продуктивності розумової праці. Академічна доброчесність. Автентичність тексту. Оригінальність тексту. Програми на визначення рівня неправомірних запозичень у тексті наукової роботи.

Тема 3. Стадія апробації та реалізації результатів

Загальні вимоги і правила оформлення результатів наукових досліджень. Структура наукового звіту, komponування його розділів, рубрикація тексту, нумерація сторінок, оформлення таблиць, графіків, фото, ілюстрацій, цифровий матеріал у науковому тексті, формули. Бібліографія, система посилань на першоджерела. Додатки. Редагування. Захист наукової роботи, критерії оцінки. Впровадження результатів наукових досліджень в практику. Опублікування результатів. Розробка методичних рекомендацій для освітян. Впровадження наукових досліджень в освітній процес. Оцінка ефективності впровадження результатів наукових досліджень в практику.

Розділ 3. Організація науково-дослідницької роботи учнів/учениць з географії

Тема 1. Дослідницька діяльність учнів

Поняття дослідницької компетентності. Види і рівні навчально-дослідницької діяльності учнів. Психолого-педагогічні особливості організації дослідницької діяльності учнів різного віку. Адаптація дослідницьких завдань для учнів 7-11 класів. Портфоліо учнів. Дослідницький підхід як елемент компетентнісного навчання географії. Зв'язок дослідницької діяльності з компетентностям Нової української школи: навчально-пізнавальна, інформаційно-цифрова, математична, громадянська, екологічна, соціальна. Роль учителя географії у формуванні дослідницьких навичок та доброчесності в освітньому середовищі.

Тема 2. Методи і форми організації учнівських досліджень з географії

Форми географічного дослідження учнів/учениць. Дослідження як елемент навчальної програми. Проєктна діяльність. Польові дослідження та їх результати. Методи географічних досліджень: спостереження, вимірювання, картографування, аналіз джерел тощо. Технології географічних досліджень.

Тема 3. Організація і супровід учнівських наукових робіт

Підготовка учнів до участі у конференціях, колоквиумах, форумах, турнірах. Підготовка учнів до участі у регіональних / всеукраїнських конкурсах командних та індивідуальних проєктів, експедицій. Підготовка учнів до участі в Малій академії наук України. Керівництво гуртками, дослідницькими групами, індивідуальними дослідженнями. Оформлення результатів, підготовка до захисту, критерії оцінювання наукових робіт (актуальність, самостійність, науковість, оформлення, практичне значення). Академічна доброчесність і етичні норми дослідника. Публічний захист дослідницьких робіт.

3. Структура навчальної дисципліни

Назви розділів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усьо го	у тому числі					усьо го	у тому числі				
		л	п	лаб.	інд.	с. р.		л	п	лаб.	інд.	с. р.
Розділ 1. Методологічні основи наукового пізнання												
Тема 1. Наукове пізнання і наукове дослідження	6	1	2			3	6,5	0,5	1			5
Тема 2. Інформаційне забезпечення наукових досліджень	12	2	4			6	11,5	0,5	2			9
Тема 3. Методи наукових досліджень	12	2				10	11,5	0,5				11
Разом за розділом 1	30	5	6			19	29,5	1,5	3			25
Розділ 2. Методика і технологія науково-дослідної роботи												
Тема 1. Організаційна стадія науково-дослідного процесу	8	1	4			3	8	1	1			7
Тема 2. Дослідна стадія науково-дослідного процесу	10	2	2			6	10		1			9
Тема 3. Стадія апробації та реалізації результатів	12	2	2			8	12		1			10
Разом за розділом 2	30	5	8			17	30	1	3			26
Розділ 3. Організація науково-дослідницької роботи учнів/учениць з географії												
Тема 1. Дослідницька діяльність учнів	10	2				8	10,5	0,5				10
Тема 2. Методи і форми організації учнівських досліджень з географії	10	2	2			6	10,5	0,5	2			8
Тема 3. Організація і супровід учнівських наукових робіт	10	2				8	9,5	0,5				9
Разом за розділом 3	30	6	2			22	30,5	1,5	2			27
Усього годин	90	16	16			58	90	4	8			78

4. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		ДФЗО	ЗФЗО
1	Елементи вступу наукової роботи	2	1
2	Оформлення списку використаних джерел інформації монографічного типу	2	1
3	Оформлення списку використаних джерел інформації з періодичних видань, матеріалів конференції	2	1
4	Обґрунтування вибору теми дослідження	2	0,5
5	Складання плану-проспекту наукової роботи	2	0,5
6	Огляд літератури за темою дослідження. Перевірка на наявність неправомірних запозичень	2	1
7	Оформлення елементів рукопису	2	1
8	Учнівські дослідження з географії	2	2
Разом		16	8

5. Завдання для самостійної роботи

№ з/п	Самостійно поглибити знання матеріалу за темами: Назва теми	Кількість годин	
		ДФЗО	ЗФЗО
1	Склад і логічна структура науки	3	5
2	Основні види географічних і педагогічних праць. Періодичні видання	6	9
3	Загальнонаукові методи досліджень	3	3
4	Спеціальні методи географічних і педагогічних досліджень	7	8
5	Збирання інформації для дослідження.	1	3
6	Визначення теоретичних основ дослідження	2	4
7	Організаційно-методична підготовка дослідження	3	4
8	Виконання досліджень із застосуванням теоретичних і експериментальних методів	3	5
9	Оформлення результатів наукових досліджень	4	5
10	Впровадження результатів наукових досліджень в практику	4	5
11	Психолого-педагогічні особливості організації дослідницької діяльності учнів різного віку.	4	4
12	Зв'язок дослідницької діяльності з компетентностям Нової української школи.	2	4
13	Роль учителя географії у формуванні дослідницьких навичок	2	2
14	Форми географічного дослідження учнів/учениць	2	3
15	Методи і технології географічних досліджень	4	5
16	Керівництво гуртками, дослідницькими групами, індивідуальними дослідженнями	3	3
17	Академічна доброчесність у дослідницькій діяльності учнів	2	3
18	Оцінювання наукових робіт	3	3
Разом		58	78

6. Індивідуальні завдання

Індивідуальні завдання не передбачені навчальним планом.

7. Методи навчання

Під час вивчення курсу «Організація науково-дослідницької діяльності» передбачені лекції (інформаційні, проблемні), самостійні і практичні роботи студентів (з навчальною та періодичною літературою, статистичним матеріалом, різноманітними картами та ін.), використання комп'ютерів, консультації. Самостійна робота студентів включає такі види занять із зазначених вище тем: опрацювання теоретичних основ прослуханого лекційного матеріалу, вивчення окремих тем або питань, що передбачені для самостійного опрацювання, поглиблене вивчення літератури

за заданою тематикою, пошук додаткової інформації, підготовка до практичних занять, систематизація вивченого матеріалу перед складанням поточного оцінювання тощо.

Усі матеріали і навчально-методичний комплекс представлені у середовищі Office365, на платформі Moodle. Під час дії правового режиму воєнного часу лекції та практичні заняття проводяться дистанційно у форматі відеоконференції (платформа Zoom). Консультації індивідуальні та групові відбуваються з використанням месенджерів.

8. Методи контролю

Передбачені методи контролю: виконання практичних робіт та їх теоретичний захист, поточні контролю теоретичного матеріалу (за окремими темами, кожної лекції), участь в дискусіях під час лекційних та практичних занять, ведення конспекту окремих тем, проміжний контроль щодо знань правил оформлення списку використаних джерел, підсумкова залікова робота.

Для проведення проміжного і залікового контролю використовується LMS платформа «Moodle» з автентифікацією здобувача у режимі відео конференції, під час залікової роботи здійснюється аудіо- і відео- фіксація. Реєстрація (допуск до складання) учасників освітнього процесу, а також обмін підсумковими завданнями та відповідями на них здійснюється винятково з корпоративної електронної пошти Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна із забезпеченням академічної доброчесності.

9. Схема нарахування балів

Поточний контроль, самостійна робота, індивідуальні завдання												залік	Сума
Розділ 1			Розділ 2			Розділ 3			Контрольна робота, передбачена навчальним планом	Індивідуальне завдання	Разом		
T1	T2	T3	T1	T2	T3	T1	T2	T3	16	не передбачене	60	40	100
4	12		8	6	6		8						

Для допуску до складання підсумкового контролю (заліку) здобувач вищої освіти повинен набрати не менше 20 балів з навчальної дисципліни під час поточного контролю, самостійної роботи.

Критерії оцінювання практичних робіт:

ПР № 1: від 0 до 4 балів. 0 балів виставляється у разі відсутності роботи, 1 бал – за умови написання тексту шляхом компонування знайденого в інтернеті, без виділення правильно задач, об'єкту та предмету дослідження, 2 бали – за умови визначення актуальності дослідження, але з грубими помилками щодо визначення об'єкту, предмету, мети, задач, неглибоке володіння теоретичним матеріалом; 3 бали – за умови визначення актуальності дослідження, мети і задач, але некоректно визначені об'єкт і предмет дослідження, рівень теоретичних знань - достатній; 4 бали – за умови повного виконання роботи, можливо з припущенням окремих незначних помилок і глибоким рівнем володіння теоретичним матеріалом.

ПР № 2, 3: загалом до 12 балів, по 6 балів. 0 балів виставляється у разі відсутності роботи, 1 бал – повне незрозуміння правил, використання різних стилів, наявність зайвих елементів; 2 бали – за умови спроби оформити список використаних джерел (використання пристатейної, прикнижкової бібліографії, не змінюючи оформлення), 3-4 бали – розуміння правил оформлення, дія за шаблоном; 5 балів – за умови оформлення за чинними вимогами, але з окремими незначними однотиповими помилками, достатній рівень знання правил; 6 балів – за умови повного виконання роботи за чинними вимогами, досконале знання правил оформлення.

ПР № 4: від 0 до 3 балів. 0 балів виставляється у разі відсутності роботи, 1 бал – за спробу виконати роботу за вимогами, відсутність альтернативи, поверхневий чи достатній рівень знань; 2 бали – за умови виконання роботи за вимогами з альтернативою, але без обґрунтування; 3 бали – виконання роботи за вимогами з альтернативою і обґрунтуванням, глибоке володіння теорією.

ПР № 5: від 0 до 5 балів. 0 балів виставляється у разі відсутності роботи, 1 бал – за умови представлення етапів роботи, але не плану / змісту дослідження, поверхнєве знання теорії; 2 бали – за умови представлення узагальненого плану роботи, достатній рівень володіння теорією; 3 бали – за умови представлення загального змісту роботи, достатній рівень володіння теорією; 4 бали – за умови представлення розширеного плану роботи, можливо з припущенням незначних помилок,

достатній і глибокий рівень володіння теорією; 5 балів – за умови представлення розширеного плану роботи, з поясненням змісту кожного пункту, глибокий рівень володіння теорією.

ПР № 6: від 0 до 6 балів. 0 балів виставляється у разі відсутності роботи, 1-2 бал – за умови, що робота є повною компіляцією максимум 2 джерел, поверхнєве знання теорії, розуміння принципів академічної доброчесності, нерозуміння інструментів перевірки текстів; 2-3 бали – за умови, що робота є повною компіляцією з використанням 3-4 джерел, поверхнєве знання теорії, уміння користуватися програмами перевірки на наявність запозичень; 4-5 балів – за умови, що робота містить елементи аналізу, використання 5 джерел інформації, достатній рівень володіння теорією, уміння працювати з програмами, доведення фрагментів тексту до умов оригінальності; 6 балів – за умови, що робота містить аналіз використаних джерел інформації (більше 5), достатній і глибокий рівень володіння теорією, досконале знання правил академічної доброчесності.

ПР № 7: від 0 до 6 балів, по 3 бали за кожний елемент (рисунок / таблиця). 0 балів виставляється у разі відсутності роботи, 1 бал – за спробу оформити таблицю / рисунок, часткове розуміння правил; 2 бали – за спробу оформити таблицю / рисунок за чинними вимогами оформлення наукових робіт, достатній рівень знання правил; 3 бали – за умови повного виконання роботи за чинними вимогами, досконале знання правил оформлення.

ПР № 8: від 0 до 8 балів, по 3 бали за кожний елемент дослідницької діяльності (навчальне дослідження, наукова гурткова робота, класне дослідження, підготовка до колоквиуму, підготовка до турніру юних географів, підготовка МАН, польові дослідження тощо), але не більше 8 балів у сумі. 0 балів виставляється у разі відсутності роботи, 1 бал – надання тематик для конкретної вікової групи учнів, початковий рівень знань; 2 бали – надання проєкту реалізації запропонованих робіт, достатній рівень знань; 3 бали – прив'язка тематики до компетентностей, обґрунтування вікових обмежень, реалістичний план дослідження, високий рівень знань.

Поточний контроль опанування теоретичного матеріалу здійснюється на окремих лекціях у вигляді експрес – опитування. Він є підготовчим до написання підсумкового контролю. За цим видом роботи студенти можуть набрати до 5 бонусних балів. Також бонусні бали (максимум 5) студенти можуть добрати за умови оформлення презентаційних матеріалів за темою, з якої вони набрали найменшу кількість балів.

Проміжний контроль (16 балів): перевіряється знання і уміння оформляти список використаних джерел, всього 8 завдань, кожне з яких оцінюється у 2 бали. За кожну технічну неточність в описі оцінка знижується на 0,25 бала, за кожну стилістичну помилку – на 0,5 бала.

Підсумковий контроль (40 балів) складається з системи завдань різного типу і рівня складності (від тестових до вислову власної точки зору з обґрунтуванням). Тестові питання оцінюються в 1 бал за кожну правильну відповідь. Критерії відкритих питань підсумкового контролю детально представлені у кожному завданні під час проходження заліку.

Визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті (літні школи, онлайн-курси, тренінги обсягом не менше 3 кредитів з указаними результатами навчання, які є тотожними до указаних у робочій програмі дисципліни), проводиться до початку 5 семестру за заявою здобувача відповідно до Порядку визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, в Харківському національному університеті імені В. Н. Каразіна.

Під час вивчення дисципліни за результатами доповіді на регіональних / всеукраїнських / міжнародних конференціях за обраною тематикою досліджень за наявності підтверджувального сертифікату із зазначеними компетентностями, які є тотожними до вказаних у робочій програмі, здобувач може отримати 10 балів додатково до загальної суми поточних балів (сертифікат, підтвердження ролі доповідача надаються викладачу шляхом прикріплення відповідних документів у розділі «Неформальна освіта» на сторінці курсу на платформі Moodle).

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності протягом семестру	Оцінка за національною шкалою
50-100	зараховано
1-49	незараховано

10. Рекомендована література

Базова література

1. Прасул Ю. І. Основи наукових досліджень з географії та картографії: Практичні роботи. Харків : ХНУ імені В.Н.Каразіна, 2007. 50 с. <http://ekhnuir.univer.kharkov.ua/handle/123456789/2957>
2. Кілінська К. Основи науково-дослідної роботи з географії : навчально-методичний посібник. Чернівці : Рута, 2001. 112 с.
3. Кілінська К. Й. Організація науково-дослідної роботи з географії в Україні. Чернівці : ЧДУ, 1997. 22 с.
4. Мальська М., Паньків Н. Основи наукових досліджень : навчальний посібник. Львів : видавництво ЛНУ імені Івана Франка, 2020. 226 с. <https://geography.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/01/Osnovy-naukovykh-doslidzhen-Pan-kiv-Malska.pdf>
5. Основи наукових досліджень: глосарій / упоряд. Н. Ю. рекова, І. А. гетьман, М. А. Держевецька. Одеса : Олді+, 2024. 128 с.
<https://dspace.mipolytech.education/server/api/core/bitstreams/8f5bbd40-de13-4f61-b6bf-541e8b76e696/content>.
6. Сидоренко В. Методологія і методи наукових досліджень : навч.-метод. посібник. Біла Церква : БІНПО, 2024. 150 с. https://binpo.com.ua/wp-content/uploads/2025/02/Сидоренко-Методологія-і-методи-наукових-досліджень_1.pdf
7. Юрченко С. О., Юрченко О. Є. Основи наукових досліджень : навчальний посібник. Харків : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2017. 204 с. <https://www.univer.kharkov.ua/images/redactor/news/2017-12-12/Yurchenko.pdf>

Допоміжна література

1. Байрак Г. Методи геоморфологічних досліджень : навч. посібник. Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2018. 292 с.
https://geography.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2018/09/bayrak_metody_geom.pdf
2. Корнус А. О., Корнус О. Г., Король О. М., Нешатаєв Б. М. Основи наукових досліджень : методичні вказівки для виконання практичних та самостійних робіт. Суми : СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2020. 40 с.
3. Корнус О. Г., Корнус А. О. Систематизація і класифікація в географії : метод. вказівки до вивчення теми курсу «Основи наукових досліджень». Суми : СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2015. 28 с.
4. Філіпенко А. С. Основи наукових досліджень. Конспект лекцій : посібник. Київ : Академвидав, 2005. 208 с. <http://posek.km.ua/biblioteka>
5. Цехмістрова Г. С. Основи наукових досліджень. Київ : Слово, 2004. 240 с.
<https://www.imath.kiev.ua/~golub/ref/tsekhmistrova.pdf>
6. Романчиков В. І. Основи наукових досліджень : навчальний посібник. Київ : Центр учбової літератури, 2007. 254 с.

Посилання на інформаційні ресурси в Інтернеті, інше методичне забезпечення

1. <http://udk-codes.net/>
2. <http://ira.kharkov.ua/library/UDK>
3. Офіційний сайт Національної бібліотеки України ім. В.Вернадського НАН України / <http://www.nbuv.gov.ua>
4. **Авторські** розробки лекційних та практичних робіт
<https://physgeo.univer.kharkov.ua/education/course/research/>,
<https://moodle.karazin.ua/course/view.php?id=7176>